

HERALDISK TIDSSKRIFT

BIND 2 • NR 18 • 1968 • SIDE 361–366

Nationalplanter
Af V. J. Brøndegaard

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

Heraldisk Selskab • Heraldinen Seura • Skjaldfræðafélagið

Heraldisk Selskap • Heraldiska Sällskapet

Nationalplanter

Af V. J. Brøndegaard

TIL DE fleste landes nationale symboler hører foruden flag og nationalhymne også visse dyr (se Heraldisk Tidsskrift nr. 13, p. 150–52, 1966) og planter med særlig tilknytning til landets historie, natur, erhverv, befolkning m. m. Som sådan anbringes »nationalplanterne« på frimærker og mønter, i flag, rigsvåben, ordener osv.

Der råder dog flere steder nogen usikkerhed med hensyn til den officielle nationalplante eller -blomst. Nogle lande har (endnu) ikke truffet noget valg, andre har kåret flere planter, og adskillige florale symboler er fælles for en række stater. Holland, Sverige og USA har ingen officiel nationalplante, men til gengæld et blomstersymbol for hver provins eller forbundsstat.

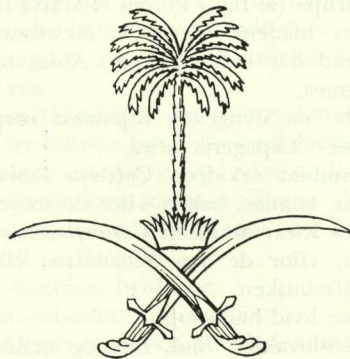
I Danmark strides man hver sommer (i turistsæsonen) om, hvilken vækst der er vor nationale. Blandt træerne kappes bøgen og egen om æren – digterne holder på den så ofte besungne bøg, historikerne på vort ældste skovtræ, egen. Andre hyppigt fremsatte forslag er: anemonen, lyngen, kornblomsten (efter hormonmidlernes fremkomst snart kun en haveblomst), kløveren, den allestedsnærværende mælkebøtte, rugen, syrenen og ærenpris (»kærminde«). Johannes V. Jensen gik i brechen for margueriten. Nævnes kan også åkanden eller nøkkerosen, hvis store hjerteformede blade skulle symbolisere øriget. »Hjerterne« i vort rigsvåben var jo måske oprindelig åkandblade.

Men Udenrigsministeriet har afgjort sagen allerede for 30 år siden. I 1936

blev det af den argentinske regering opfordret til at sende eksemplarer eller frø af vor nationalplante til en »Fredshave« i La Plata, der blev åbnet på byens jubilæumsdag 19. november 1936.

Efter mange og lange overvejelser bestemte man sig for *to* planter: *rødkløveren* som en af dansk landbrugs vigtigste foderurter og bomærke for store industrier, *bøgen* fordi dens løvspring er en national begivenhed, og træet nævnes i de fleste fædrelandsange.

Nedenfor anføres en række landes nationalplanter. Flere steder vil man måske undre sig over valget. Således har Norge *ikke* kåret granen, Holland *ikke* tulipanen, og Brasilien *ikke* kaffebusken. Birken eller den lille sirlige linnæa, blomsterkongens yndlingsblomst, synes mere typisk for Sverige end liljekonvallen.

1. Arabiens nationalplante, daddelpalmen, indgår sammen med to krumsabler i våbenmærket for Saudi-Arabien. I den her viste form har mærket været ført siden o. 1950.

Arabien: daddelpalmen (se figur 1).
Argentina: »flor de ceibo« eller guldblomsten, *Erythrina crista-galli*.
Armenien: fransk anemone, *Anemone coronaria*.
Australien: akacie, *Acacia longifolia*, og eukalyptustræet, *Eucalyptus globulus*.
Belgien: kornvalmue og azalea, der fra gammel tid blev meget dyrket omkring Gent og Brugge.
Bermuda (britisk kronkoloni): bermudaliljen, *Sisyrinchium bermudeanum*.
Bolivia: slyngplanten *Cantua buxifolia*, helligholdt allerede af inkafolket.
Borneo: tapangtræet, *Abauria*, og halvpalmen *Nipa fruticans* for henholdsvis øens britiske og (tidligere) hollandske del.
Brasilien: orkidéen *Cattleya labiata*.
Bulgarien: rød rose, *Rosa damascena* var. *trigintipetala*, dyrket til udvinding af rosenolie.
Burma: et vigtigt skovtræ, *Shorea robusta*.
Canada: sukker-ahorn, *Acer saccharum*, hvis saft giver den populære »maple syrup« (se figur 2); om efteråret farves bladene blodrøde. Newfoundland har balsamgranen, *Abies balsamea*.
Chile: en slyngende liljevækst »copihue«, *Lapageria rosea*.
Colombia: orkidéen *Cattleya labiata* var. *trianae*, kaldet »flor de mayo«.
Costa Rica: orkidéen *Cattleya skinnerii*, »flor de San Sebastian«, eller kaffebusken.
Cuba: hvid heliotrop.
Czechoslovakiet: lind, rose og nellike.
Danmark: bøg og kløver. Skal der vælges en »nationalblomst« for Grønland, kommer valget sikkert til at stå mellem gederams, kaldet »niviarsiak« (jomfru), der farver de stenede

elvlejer ildrøde, og kærulden, hvis fine uldtotter mange steder dækker jorden så langt øjet rækker.
Dominikanske Republik: mahognitræet, *Swietenia bijuga*.
Ecuador: orkidéen *Lycaste skinnerii* var. *alba* (se Guatemala).
Etiopien: margueriten »maskal daisy«, hvormed alle huse pyntes til maskalfesten ved nytårstid; for Eritrea: kalla'en, *Zantedeschia aetiopica*.
Finland: liljekonval (se Sverige).
Frankrig: den stiliserede lilje, der fra ca. 1180 til revolutionen var de franske kongers våbenmærke, forestillede måske oprindeligt en iris (sværdlilje). I Fredshaven er landet repræsenteret af marguerit, kornblomst og valmue, *tricolorens* farver.
Grækenland: akantus, som blev meget benyttet i antikkens kunst, og laurbær, oldtidens smykke til helte og sejherrer.
Guatemala: orkidéen *Lycaste skinnerii* var. *alba*, kaldet »monja blanca« (hvide nonne).

2. Fra engang i 1800-tallet havde to canadiske provinser, Quebec og Ontario, hver ført (bl. a.) tre ahornblade i deres våben. I 1921 blev ahornbladet optaget i selve Canadas våben, og i 1964 blev det hovedmotiv i Canadas nye flag. Her ses den smukke figur i Air Canadas, det canadiske luftfartsselskabs, firmamærke.

Holland: uofficielt morgenfruen, *Calendula*, hvis orange blomsterfarve svarer til fyrstehuset Oraniens heraldiske kulør. Provinsblomster: Nordbrabant madonnaliljen, *Lilium candidum*; Gelderland og Sydholland, vildrose; Nordholland appelsin; Friesland gul åkande; Drente blåklokke; Groningen kabbeleje; Limburg løvemund; og Overijsel dunhammer.

Honduras: rose.

Indien: lotus, *Nelumbo nucifera*, og det hellige figentræ, *Ficus religiosa*, der plantes ved pagoderne.

Iran: rose.

Iraq: daddelpalmen.

Irland: »shamrock«, et trekløverblad (se figur 3); ifølge sagnet brugte helgenen St. Patrick det tredelte blad som sindbillede på Treenigheden ved den første gudstjeneste på øen år 432.

Israel: oliven.

Italien: oliven.

Japan: chrysanthemum, »kiku«, siden 1868 landets officielle symbol, med en 16-strålet stiliseret blomst i rigsvåbnet. Kiku-ordenen fra 1877 er Japans højeste dekoration. Iris (sværdlilje) er folkets og kunstens blomst, symbol for ungdom og skønhed, og kirsebærblomsten (*Prunus serratula*), »sakura«, symboliserer Nippons helteånd: den tåler ikke krænkelse og dør i skønhed.

Jugoslavien: lind.

Kina: pæon, *Paeonia lactifolia*, sindbilledet på rigdom, magt og værdig elegance.

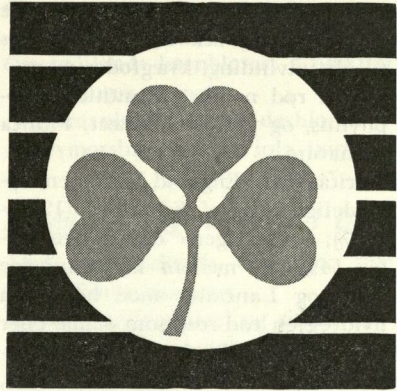
Korea: syrisk rose, *Hibiscus syriacus*.

Libanon: cedertræet.

Liechtenstein: brandgul lilje, *Lilium bulbiferum* var. *cecum*.

Lithauen: rude, *Ruta graveolens*; den stærktlugtende urt skal engang have reddet befolkningen fra pest.

Madagascar: »de rejsendes træ«, Ra-

3. Irlands kløverblad som firmamærke for Aer Lingus, det irske luftfartsselskab.

venala madagascariensis, en alsidigt benyttet bananvæxt.

Mexico: georginen, *Dahlia*, samt sago-palmen og kaktus.

New Zealand: maoriernes hellige blomst »Pan Whananga«, *Clematis indivira*.

Nicaragua: fakkelpalmen, »cana de ambar«, *Hedychium coronarium*.

Norge: lyng.

Panama: orkidéen *Peristeria elata*, kaldet »flor del Espiritu Santo« (Helligåndens blomst), fordi blomstens indre ligner en svævende due.

Paraguay: regntræet, *Brunfelsia hopeana*.

Peru: kinatræet, der leverer kinin, eller *Cantua buxifolia* (se Bolivia).

Polen: marguerit og valmue, flagets farver, samt stedmoderblomst.

Portugal: lavendel og viol, der dyrkes til parfumeolie.

Rumænien: hvid rose.

San Salvador: kaffebusken.

Schweiz: alperosen, *Rhododendron ferugineum*.

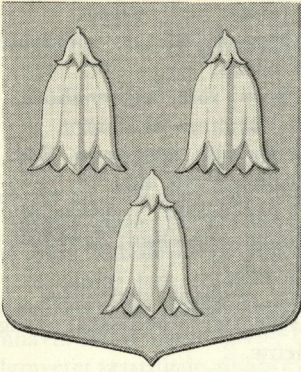
Seychellerne: palmen »coco-de-mer«, *Lodoicea callipyge*, med verdens største frugter; findes kun i denne øgruppe.

- Sovjetunionen: solsikken; kærnerne spises som et lækkeri og anvendes til olieudvinding, kvægfoder m. m.
- Spanien: rød nellike, *Dianthus caryophyllus*, og granatæbletræet, *Punica granatum*.
- Storbritannien: England har rosen, oprindeligt valgt af Edward I (1239–1307); »rosekrigen« om tronen førtes 1455–85 mellem kongelinjerne York og Lancaster med henh. en hvid og en rød rose som *badge* eller partiemblem. Skotlands tidsel, *Onopordon acanthium*, kendes fra 1474, men sagnet beretter, at en barfodet viking trådte på plantens torne, så hans smertensbrøl vækkede forsvarerne. Den skotske tidselorden blev stiftet 1687. Porren forener det gamle Wales' farver hvidt og grønt, men søges nu erstattet med den mere poetiske »daffodil« (påskelilje), der er vildtvoksende mange steder.
- Sverige: liljekonvallen, dog ikke officielt. Landskabsblomsterne er anført i en særskilt rubrik, se senere.
- Sydafrikanske Union: træet *Protea gigantea*.
- Tibet: *Syzygium jambos*.
- Tyrkiet: rose eller tulipan; sidstnævnte stammer fra Persien (»toliband« = turban), men kom først under kultur i Tyrkiet.
- Tyskland (før 1933): kornblomsten, som Wilhelm-dynastiet holdt særlig af.
- Ungarn: tulipan og nellike.
- Uruguay: kapoktræet, *Ceiba petandra*.
- USA: Senatet har endnu ikke kunnet enes om at vælge et floralt symbol for hele unionen. Mellemsstaterne foreslår kornakset (»hvedeørkenen«), øststaterne går ind for blomsternes dronning, rosen, og sydstaterne holder på nelliken, de amerikanske kvinders favoritblomst. Andre peger på græsset, der er grundlaget for Amerikas berømte kvægbrug. I Fredshaven lod USA indplante den røde prærierose, *Rosa blanda*. Alle forbundsstaterne har derimod kåret en nationalblomst og/eller et nationaltræ, se senere.
- Venezuela: orkidéen *Catasetum pileatum*.
- Vestindien: *Plumiera*, et prydræ med vellugtende blomster.
- Ægypten: papyrus for Nedre Ægypten (som gav materialet til oldtidens »papir«) og lotusblomsten, *Nymphaea lotus*, i Øvre Ægypten, hvor dens mængde varsler høstens størrelse.
- Østrig: edelweiss.
- De Forenede Nationer (FN): oliven, med næsten kosmopolitisk udbredelse og siden oldtiden symbol for fred og forsoning.

Sveriges landskabsblomster

(ved *Hans Schlyter*)

- Blekinge: eg / ek / *Quercus robur*.
- Bohuslän: gedeblad / kaprifol / *Lonicera periclymenum*.
- Dalarna: blåklokke / blåklocka / *Campanula rotundifolia* (se figur 4).
- Dalsland: eng-forglemmigej / förgät-migej / *Myosotis palustris*.
- Gotland: vedbend / murgröna / *Hedera helix*.
- Gästrikland: liljekonval / liljekonvalj / *Convallaria maialis*.
- Halland: håret visse / hårginst / *Genista pilosa*.
- Hälsingland: hör / lin / *Linum usitatissimum* (eller möjligen / vild lin / *Linum catharticum*?).
- Härjedalen: vår-kobjælde / mosippa / *Anemone vernalis*.
- Jämtland: (dansk navn saknas) / brunyxne / *Nigritella nigra*.
- Lappland: rypelyng / fjällsippa / *Dryas octopetala*.

4. Dalarnas blåklökke i våbenet for Floda sogn i landskabets sydlige del. Feltet er sølv, blomsten blå med grønne bagerblade. Fastsat 1947. Ideen til de svenske »provinblommor« kom frem i 1909, ophavsmanden var den religiøse politiker P. P. Waldenström. Efter Svante Svärström: Dalarnas vapenbok, 1951.

Medelpad: rødgran / gran / *Picea abies*.

Norrbottnen: agerbær / åkerbær / *Rubus arcticus*.

Närke: hulkravet kodriver / gullviva / *Primula veris*.

Skåne: hvid okseøje / prästkrage / *Chrysanthemum leucanthemum* (se figur 5).

Småland: linnæa / linnea / *Linnaea borealis*.

Södermanland: .... nøkkerose / .... näckros / *Nymphaea* .....

Uppland: vibeæg / kungsängsilja / *Fritillaria meleagris*.

Värmland: skovstjerne / duvkulla / *Trientalis europaea*.

Västerbotten: karlscepter / kung Karls spira / *Pedicularis sceptrum-carolinum*.

Västergötland: hedelyng / ljung / *Calluna vulgaris*.

Västmanland: mistelten / mistel / *Viscum album*.

Öland: sommer-anemone / tovsippa / *Anemone silvestris*.

Östergötland: kornblomst / blåklint / *Centaurea cyanus*.

Ångermanland: stedmoderblomst / styvmorsblomma / *Viola tricolor*.

Statsblomster og statstræer i USA

Alabama: gyldenris, Solidago; sumpfy, *Pinus palustris*.

Alaska: forglemmigøj og sitkagran.

Arizona: en stor kaktus »sahuaro«, *Cereus giganteus*; »blue paloverde«, *Cercidium*.

Arkansas: æbleblomst; fyr, *Pinus echinata*.

California: guldvælg, *Eschscholtzia californica*; rødtræ, *Sequoia*.

Colorado: akeleje; blågran, *Picea pungens*.

Connecticut: bjerg-laurbær, *Kalmia*; hvid-eg.

Delaware: ferskenblomst; kristtorn.

5. Skånes nationalblomst, prästkraven, som hjelmfigur i våbenet for en skåning, bogtrykker og SHS-medlem Percy Hallström i Malmö. Efter Skandinavisk Vapenrulla hæfte 3—4, 1964.

- Florida: appelsinblomst; kålpalmen, Sabal palmetto.
- Georgia: »cherokee-rosen«; stedsegrøn eg.
- Hawaii: hibiscus og kukui, »candle-nut«, Aleurites moluccana.
- Idaho: »syrén«, Philadelphia; kalifornisk weymouthfyr.
- Illinois: martsviol; burre-eg, Quercus macrocarpa.
- Indiana: nellike; tulipantræ, Liriodendron.
- Iowa: vildrose.
- Kansas: solsikke.
- Kentucky: »trumpet vine«, Bignonia; tulipantræ.
- Louisiana: magnolia.
- Maine: fyrrekogle og -hanrøgle.
- Maryland: »blackeyed Susan«, Rudbeckia; hvid-eg.
- Massachusetts: hvidtjørn; amerikansk elm.
- Michigan: æbleblomst.
- Minnesota: »moccasin flower«, orkidéen Cypripedium; rødfyr, Pinus resinosa.
- Mississippi: magnolia.
- Missouri: gyldenris og hvidtjørn; kornel, Cornus florida.
- Montana: en sukkulent Lewisia rediviva med blegrøde blomster; ponderosa-fyrren.
- Nebraska: gyldenris; amerikansk elm.
- Nevada: bynke, Artemisia tridentata; enbladet fyr, Pinus monophylla.
- New Hampshire: »syrén«, Philadelphia; birk.
- New Jersey: viol; rød-eg.
- New Mexico: kaktus; mandel-fyr, Pinus edulis.
- New York: rose; sukker-ahorn.
- North Carolina: marguerit.
- North Dakota: prærierose, Rosa blanda; amerikansk elm.
- Ohio: rød nellike; hestekastanie.
- Oklahoma: mistelten; kanadisk judastræ, Cercis.
- Oregon: berberis; douglasfyr.
- Pennsylvania: »hemlock«, Tsuga, et nåletræ.
- Rhode Island: viol; rød ahorn, Acer rubrum.
- South Carolina: jasmin; kålpalme (se Florida).
- South Dakota: kobjælde, Pulsatilla; hvidgran.
- Tennessee: passionsblomst, Passiflora; tulipantræ.
- Texas: blå lupin; hikkory, Carya pecan.
- Utah: sommerfugle-tulipan, Calochortus; blågran.
- Vermont: rødkløver; sukker-ahorn.
- Virginia: Rhododendron; kornel.
- Washington: Rhododendron; »hemlock« (se Pennsylvania).
- West Virginia: kornel; sukker-ahorn.
- Wisconsin: viol; sukker-ahorn.
- Wyoming: »Indian painting brush«, Castilleja; balsampoppel.
- District of Columbia: »American Beauty Rose« og »Scarlet oak«, en art af amerikansk rød-eg.

[DA] Dette materiale er beskyttet af ophavsret. Det kan downloades, lagres og udskrives til personlig brug og til ikke-kommerciel brug i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbejdning, tilgængeliggørelse samt fremstilling af kopier er ellers kun tilladt i det omfang, der følger af lov eller aftale.

[NO] Dette materialet er beskyttet av opphavsrett. Det kan lastes ned, lagres og skrives ut for personlig bruk og for ikke-kommersiell bruk i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbeidning, tilgjengeliggjøring og fremstilling av kopier er ellers bare tillatt i den grad som følger av lov eller avtale.

[SV] Detta material är skyddat av upphovsrätt. Det får laddas ned, sparas och skrivas ut för enskilt bruk samt för icke-kommersiellt bruk i samband med undervisning och forskning. Bearbetning, tillgängliggörande samt framställning av kopior är i övrigt bara tillåtet i den utsträckning som följer av lag eller avtal.

[EN] This material is protected by copyright. It may be downloaded, saved and printed for personal use and for non-commercial use in connection with teaching and research. Altering, making it available or producing copies is otherwise only permitted to the extent that follows from law or contract.